

# Työtä teatterista

Iisalmen, Kiuruveden ja Lapinlahden teatterialan työllistämisen ja kehityshanke

Hakemus

OKM /  
Taiteilijoiden toimeentulon ja työllisyyden  
kehittäminen sekä vapaan kentän tuki

08.05.2013 Iisalmi

# Työtä teatterista 01.10.2013 – 30.06.2014

## Tiivistelmä

Työtä teatterista -hankkeen kautta etsitään hyviä käytäntöjä

- työttömyysuhan alaisten tai työttömien kulttuurialan ammattilaisten työllistävän osaamisen kehittämiseen tuettujen työsuhteiden kautta
- työnantaja- ja palvelutuottajavalmiuksien kehittämiseen teatterialan 3. sektorin toimijoilla
- kulttuuripalveluiden hankintaosaamisen ja alueen yhteisten tilauskäytäntöjen kehittämiseen alueen kuntatoimijoilla

Hankkeen hallinnointivastuu on Iisalmen kaupungin kulttuuritoimella. Alueen kunnista hankkeen osatoteuttajina ovat Lapinlahti ja Kiuruvesi. Näissä kunnissa sijaitsevat 3. sektorin teatteritoimijat ja kulttuurin ammattilaiset ovat hankkeen edunsaajia. Hankkeen yhteistyökumppanina erityisesti työllistämisen asiantuntijana on Etappi Open –projekti. Kuntien kulttuuritoimien näkökulmasta hanke liittyy osana laajempaan *Tehhään yhdessä* –kehittämiskokonaisuuteen.

## Kuntien kulttuuritoimien tavoitteet

Ylä-Savon kunnat hakevat yhteisiä kulttuuritoiminnan menettelyjä joiden kautta pienillä resursseilla pärjätään pitemmälle. Tätä tavoitetta toteutetaan yleisellä tasolla OKM:n rahoittamalla Tehhään Yhdessä – kehittämishankkeella. Tarkempiin erillistavoitteisiin paneudutaan hankkeistamalla eri kehityskohteita niin, että ne yhdessä muodostavat polun uuteen toimintamalliin. Nyt suunnitellun Työtä teatterista -hankkeen kautta haetaan osaratkaisua, joka liittyy toimijoiden yhteistyön kehittämiseen sekä alueen kuntien välillä että kuntien ja 3. sektorin kulttuuritoimijoiden välillä. Samalla kehitetään kulttuurin ammattilaisten yrittäjä-tuottajaosaamista ja 3. sektorin toimijoiden teosten tuottamiseen, jakeluun, myyntiin tai markkinointiin liittyvää osaamista. Tämä kehittäisi kulttuurialan toimintaympäristöä Ylä-Savon alueella.

Kunnissa on aktiivisia, tavoitteellisia ja taiteellisesti korkeatasoisia teattereita, joiden toimintaa kunnat ovat eri tavoin tukeneet. Yhteistyön kehittäminen tilaaja – tuottaja asetelman suuntaan olisi uusi tapa tehdä molempien kannalta tuloksellista yhteistyötä. Kuntien kannalta tärkeänä tavoitteena nähdään myös (tuki)työpaikkojen syntyminen kulttuurialan toimijoihin.

Toimijoiden osaamisen kehittymisen tuloksina aktiivinen kuntalaisten hyvinvointia lisäävä harrastustoiminta sekä monipuoliset hyvinvoinnin palvelut heijastuvat alueen asukkaille laadukkaana palvelutarjontana ja viihtyisänä elinympäristönä koko kunnan alueella. Iisalmen, Kiuruveden ja Lapinlahden alueista suuren osan muodostavat maaseutumaiset asuinalueet. Myös näille halutaan tuottaa jatkossakin laadukkaita kulttuuripalveluja.

## Kuntien kulttuuritoimien tilaajarooli nyt, tavoite tulevaisuudessa

Hankkeeseen osallistuvien kuntien kulttuurivastaavat hoitavat oman kuntansa kulttuuripalveluiden tilaukset ja muun järjestelyn. Tavoitteena on siirtyä yhteistilauksiin esim. parhaillaan valmisteltavan

koulujen kulttuurikasvatusohjelman osalta. Yhteisen suunnittelun, aikatauluttamisen ja hankintaprosessin kautta haetaan uusia, kokonaistaloudellisesti edullisia ja tehokkaita tapoja suunnitella, koordinoida ja tuottaa kulttuuria. Yhteistyön kautta halutaan järjeistää tilauksia ja tehostaa niukan työaikaressurssin käyttöä. Hankintoihin halutaan kehittää menettelytapa joka toimii hyvin tilaajakunnan näkökulmasta ja toisaalta antaa palvelutuottajalle mahdollisuuden sopia samalla suuremmasta tilauksesta. Toimintamalli rakennetaan kehittämishankkeen aikana ja pilotoidaan teatterialalla.

Kunnan tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan tukea aktiivisia yhdistystoimijoita niiden tekemässä työssä. Kunnan omassa toiminnassa kehittämistoimenpiteitä tarvitaan erityisesti yhteistyön käytäntöjen osalta: tukimuodot ja niiden menettelyt, linjaukset kunnan julkilausumissa, yhteiset kehityshankkeet, toimijoiden tukeminen niiden omissa hankkeissa, yhdistysten toimintaympäristön kehittäminen (esim. tilat).

Kunnan tavoitteena on myös löytää hyviä ratkaisuja työllistämiselvoitteiden hoitamiseen tulevaisuudessa. Työttömyysongelman kiristyessä on tarpeen miettiä innovatiivisia keinoja kunnan työllistämiselvoitteiden täyttämiseksi. Erityisen haasteellinen ala ovat kulttuurisektorin työttömät. Kulttuurialan yhdistyksillä on hyvin monen tyyppisiä työmahdollisuuksia, kunhan niiden mahdollisuuksia toimia työnantajana vahvistetaan.

Hankkeen aikana julkisen sektorin roolina on toimia yhteistyökumppanina liiketoiminnan kehittämiseksi yhdistyskentällä. Lisäksi rakennetaan asiakkuuksia niiden toimijoiden kanssa, joilla edellytykset palvelutuotantoon on jo olemassa. Hankkeen päättyessä kunnalle on muodostunut uusia, kokonaistaloudellisesti edullisia ja tehokkaita tapoja suunnitella, koordinoida ja tuottaa kulttuuria.

## Työllistävän 3. sektorin teatteritoimijan tavoitteet

Yhdistysten roolin muutos edellyttää onnistuakseen toimenpiteitä sekä liiketoimintaosaamisen että työnantajaroolin kehittämisessä. Erilaisten työvoimahallinnon tukien näkökulmasta 3. sektorin toimijoiden mahdollisuudet työllistää ovat huomattavan hyvät verrattuna julkiseen ja yksityiseen sektoriin.

Työllistävä ja palvelutuottajaksi tähtäävä 3. sektori saa Työtä teatterista -hankkeen kautta tukea rahoitus- ja liiketoimintaosaamisensa kehittämiseksi. Tähän toimintaan hyödynnetään alueella toimivia valmennus- ja kehitysorganisaatioita ja ostetaan tarvittavaa asiantuntemusta. Hanke toimii yhden luokun neuvontapisteenä, jolloin palveluntarjoajan ongelmiin löytyy hankkeen kautta ammattitaitoisin tuki. Toimintatapana on verkostomainen asiantuntijaorganisaatio. Valmennuksen teemoja ovat:

- Liiketoiminta- ja tuotekehitysosaamisen kehittäminen.
- Sopimusosaamisen, yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tukeminen.
- Palveluiden tuotteistamisen ja markkinoinnin tehostaminen, kustannustehokkuuden ja prosessien laadun parantaminen, strateginen suunnittelu, esim. rahoituksen, markkinoinnin ja tiedottamisen osalta.
- Verkostoituminen ja toimintaympäristön kehittäminen teattereiden ja muiden kulttuuritoimijoiden kesken.

Teatteritoimijat voivat produktioissaan työllistää monien kulttuurialojen ammattilaisia: työtä on lavastajille, puvustajille, tuottajille, ohjaajille, näyttelijöille ja esitystekniikan ammattilaisille. Lisäksi tukipalveluissa on töitä esimerkiksi markkinoinnissa, tiedotuksessa, esitysten järjestelyissä, hallinnossa ja johdossa. Moniammatillisuus ja alueella toimivat ammattilaisuuteen tähtäävät teatteriyhdistykset olivat perusteena hankkeen pilotoinnin rajaamiseksi tälle sektorille. Tämän kehittämishankkeen kautta edistetään taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten työllisyyttä ja toimeentuloa, edistetään eri toimijoiden yhteistyötä ja kulttuurituotannon uusien mallien kehittämistä.

# Kulttuuriammattilaisen työllistymistavoitteet

Kulttuurialan ammattilaisten työtilanne ei alueella ole kovin hyvä. Työllistäviä organisaatioita alan ammattilaisille on vähän ja niillä on niukat resurssit. Realistinen aloituspiste on etsiä tukityöpaikkoja teatterioorganisaatioista. Hankkeen kautta halutaan vahvistaa teatteritoimijoiden mahdollisuutta työllistää oman alansa ammattilaisia, valmentaa näitä ammattilaisia työllistävien taitojen kehittämiseksi ja rakentaa asiakkuuksia teatteritoimijoiden ja kuntien välille. Tätä kautta lisätään taiteilijoiden ja luovan työn tekijöiden pitkäjänteistä työllistymistä sekä uuden liiketoiminnan syntymistä.

Pohjois-Savon uusimmissa työllisyyskatsauksissa tilanne on kuvattu seuraavasti:

1/2013

	I/2013	I/2012	(abs.)	(%)
TOIMITTAJAN TYÖ, JOUKKOVIESTINTÄ	36	43	-7	-16%
TAIDE- JA VIIHDEALAN TYÖ	173	151	22	15%
KIRJASTO- JA MUSEOALAN TYÖ	29	29	0	0%

3/2013

TOIMITTAJAN TYÖ, JOUKKOVIESTINTÄ	29	43	-14	-33%
TAIDE- JA VIIHDEALAN TYÖ	169	149	20	13%
KIRJASTO- JA MUSEOALAN TYÖ	28	33	-5	-15%

Kulttuurialalle on koulutettu kysyntää enemmän osaajia ja tämä edellyttää monelta alan ammattilaiselta yrittäjätyyppistä työnkuvaa. Hankkeen kautta haetaan määräaikaista ratkaisua jonka kautta kulttuurialan ammattilainen saa sekä oman alansa työtä että valmennusta oman pysyvää työllistymistä edistävän osaamisensa kehittämiseksi.

Monen kulttuurialan ammattilaisen työ koostuu palasista ja pätkistä. Työn tekeminen sekä työsuhteiden ja ostopalvelun kautta voi vahvistaa omia työllistymismahdollisuuksia. Yrityksen perustaminen on monelle kulttuurialan toimijalle kohtuuton riski. Turvallisempina vaihtoehtona yritystyyppiseen palveluiden myyntiin tutkitaan kunkin hankkeeseen osallistuvan kulttuurialan ammattilaisen kanssa mahdollisuus tehdä töitä osuuskuntajäsenyyden kautta työsuhteiden lisäksi.

## Yleistä

Työtä teatterista -hanke kehittää osaltaan kulttuurin toimintaympäristöä, jossa on paremmin tilaa innovatiiviselle ja työllistävälle 3. sektorille. Hanke vastaa toimijakentän tarpeeseen liiketoimintaosaamisen kehittämiseksi. 3. sektorin toimijoiden tarjoamat palvelut monipuolistavat alueellista elinkeinoelämää ja kehittävät luontevaa yhteistoimintaa mm. palvelutoimialalta vapaa-aikapalveluiden, matkailun ja hyvinvoinnin sektoreiden kanssa.

Työtä teatterista -hanke edistää 3. sektorin toimintamahdollisuuksia vahvistaen positiivista ilmapiiriä, asennetta ja tahtotilaa tulokselliseen palveluliiketoimintaan, osoittaen mahdollisuudet työllistämiseen ja varainhankintaan. Lisäksi hanke tukee toimija- ja yhdistysverkostojen kehittymistä (erilaiset toimija-, vaikuttaja- ja julkisen sektorin yhteisfoorumit) ja toimijoiden osaamisen lisäämistä tuki- ym. rahoitusinstrumenttipalveluiden asiakkaina. Hankkeella pyritään vahvistamaan myös eri alojen yhteistyötä (erityisesti luovien alojen, matkailun ja hyvinvointisektorin).

## Aikataulutus

10/2013 Hankkeen lähtötilanteen kartoitus alueen teatteriyhdistyksissä. Avointen tehtävien ja yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen. Yhdistysten työllistämisedellytysten kehittäminen.

11-12/2013 Työkokeilujen ja harjoitteluiden aloittaminen, työnohjaus sekä työntekijöille että työnantajina ja esimiehinä toimiville henkilöille.

01-03/2014 Kevätkausi osallistuvissa teattereissa, teattereiden hallinnon ja toiminnan kehittäminen. Yhdistyksissä tehtävän työnantajavalmiuksien kehittämistyön jatkaminen, työnohjauksen jatkaminen, työllistettyjen työelämävalmiuksien kehittäminen.

04-06/2014 Kevätkausi osallistuvissa teattereissa, syyskauden 14 produktioiden suunnittelu. Työntekijöiden työelämävalmiuksien ja teattereiden työnantajavalmiuksien vakiinnuttaminen.

## Budjetti

26 000 Henkilöstömenot yhteensä (9 x 2200 € + sivukulut)  
2 000 Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä  
2 000 Palvelujen ostot yhteensä  
2000 Vuokramenot, ulkoiset yhteensä  
    Vuokramenot, sisäiset yhteensä  
2 000 Muut menot yhteensä  
34 000 Yhteensä

## Rahoitussuunnitelma

6 800 / 20 % Hankkeeseen osallistuvien kuntien omarahoitusosuus  
3 400 / 10 % Hankkeeseen osallistuvien yhdistysten omarahoitusosuus  
23 800 / 70 % OKM: rahoitus  
34 000 / 100 % Yhteensä

## Lisätietoja

Ann-Mari Karvinen  
koordinaattori  
Tehhään yhdessä –hanke

[ann-mari.karvinen@iisalmi.fi](mailto:ann-mari.karvinen@iisalmi.fi) / 040 662 5352  
Iisalmi kulttuurikeskus, PL 5, 74101 Iisalmi

Hankkeen nettisivut:

[http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Palvelut/Kulttuuripalvelut/Kulttuuritoimi/TEHHAaN\\_YHESsa\\_-hanke.iw3](http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Palvelut/Kulttuuripalvelut/Kulttuuritoimi/TEHHAaN_YHESsa_-hanke.iw3)